

Ханым вә туташлар дикъкатенә

27 октябрьдә Казанда «Сөембикә» журналының беренче саны чыгуга 110 ел тулды. Журнал 1913 елда чыга башлай, ә барлыкка килү тарихы матур риваятькә охшаш, әмма чиста хакыйкәт булып тора. Журналга нигез салучы Якуб Хәлили укытучы, мәгърифәтче. Ул ярлы гаиләдән була. Беренче хатыны үлгәч Себер сәнәгатъчесе Заһидулла Шәфигуллинның кызы Әсмага өйләнә. Кияүгә чыгучы кәләшнәң киявенә таләбе була - уртақ тормыш, ул вакытта әле гаилә учакларыннан жәмәгәт аренасына чыкмаган, татар хатын-кызларын агартуға багышланачак, кәләшнәң бирнәсе шуңа тотылачак. Һәм шулай була да. Журналга нигез салынганнан бирле төп идея булып мәгърифәтчелек, гаилә кыйммәтләрен пропагандалау, аналар һәм балаларны социаль яклау тора. Бу идеялар бүгенгә көндә дә актуаль булып кала.

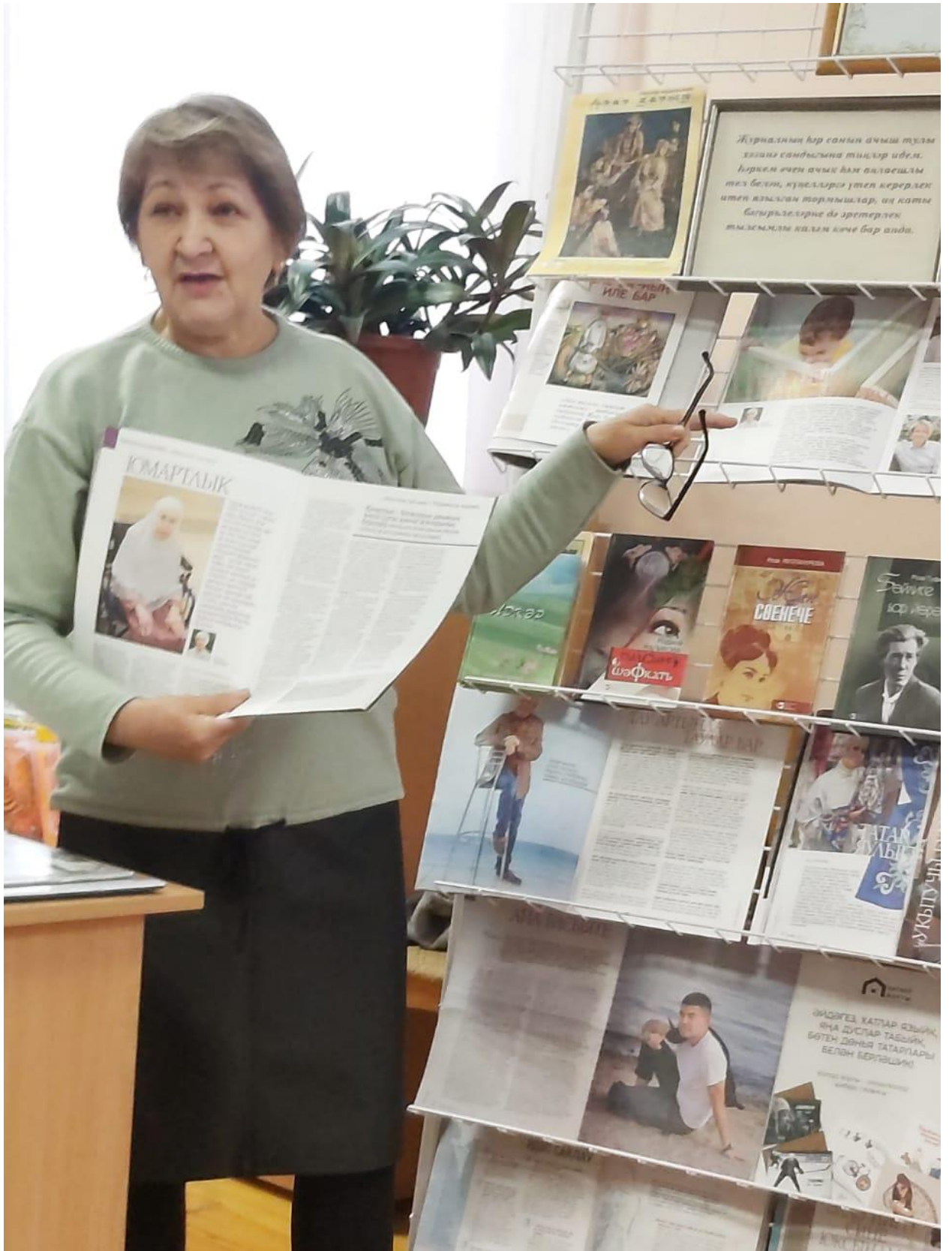
Шушы олуг юбилейга багышлап Бәзәкә авыл китапханәсендә «Ханым вә туташлар дикъкатенә» инфо-досье үткәрелде. Чарада китапханәче «Хатын-кыз галәмә» дигән китап күргәзмәсе аша журналның тарихы, төп рубрикалары, төрле чыгарылышлардагы мәкаләләре, редакция тарафыннан булдырылган "Сөембикә беләзеге" премиясе, «Көтә белгәннәр» флешмобы; 110 ел эчендә редакциядә хезмәт куйган журналистлар, язучылар турында сөйләде һәм аларның китаплары белән таныштырды. Шулай ук катнашучылар Укытучы һәм остаз елы буларак журналда басылган «Сез иң гүзәл кеше икәнсез» жыры тарихын тыңладылар, М.Галиевка кушылып моңланып алдылар.

Халык мәхәббәтен яулаган данлыклы журналның игътибарыннан безнәң бәзәкәләләр дә читгә калмаган икән. Юбилей уңаеннан басылган сандагы фотоколлажда хатын-кыз трактористлар Шарафутдинова Наталья һәм Минегулова Минжиян апа елмаеп торалар. Менә шулай, беләгез безне!

Чара ахырында китапханәче журналның иң тәмле битендә - «Хужабикә» рубрикасында басылган Татарстанның бренды борай бәләше пешерү серләре белән белән уртаклашты һәм рецептларын катнашучыларга таратты.

Ф.Башарова

«Диния бунды, амма оца өскөндө...» деген фототармак төмөнгө ашырыла башлады. Яман шеш ачыруун жинган фотогаф Ольга Павлова үзе кебек үк волонтер фотогафлар белан берга, әлеге ашырууни жиңеп, киредан яшарга көч талкан хатын-кызларга фотосессия үткәра. Геройлар үз тарихларын бәни итә (Аларны «Мои фототералия» дил аталган сайтта укып була.) Алин Фоздулина тырышлыгы белан Казан да әлеге проектка кушылды. «Бу хакта социаль чөлтарлардан белдем. Фотосессия онкопациентлар өчен баирмагы аиланган иде. Мин аларны аңлым, даваланган вакытта башка барымага ашкән. Бу чорда унай эмоциялар бик кирак. Ә хатын-кыз, нинди гена халда бунса да, матурлыгын югалтмый. Аның бөтен матурлыгы – кулларнда. Аклы-каралы фотолар көчә мөна куларга акцент ясейт. Фототаралияне ашыру белан көрөшкан барлык хатын-кызлар да алысн иде. Башкача хис итарга, үзөңке кабат хатын-кыз ител тоарга нык эрдәм итә үл. Миндә булышкан фотогафларга, визажистларга изге зышт катнашканын өчен зур рахмат», – ди Алин. Инде кәибер геройларның тарихы белан танышыйк. Аларны укып чыкканын соң торымышыгыз яңа төсмер алмый калмастыр, мөгән...

Чулпан ГАЛИЕХМЕТОВА

КӨТӘМ П

Жәмгыятә хатын-кызларның статусы үзгәрә. Гаилә уңагына нәзаләтлә хатыннар амбициялә максатлар куйган карьералар. Алар эш, ачка дилт тәйләләнә, хакимияткә омтыла, торышталар. Алар барысына да үзләре ирешә. Әлбәттә, нәидәшлән көчлө амма... Әле егерме ел әлек кенә моңдый тенденциялар булган. 20–30 яшьлек хатын-кызлар саны да бик аз – бары 7 процент. Хәзер бу сан 20 процентка кадар ускан. Европада үл 35 процент икенче хатын-кыз гаиләсез. Ә ярты гасыр элек кенә көрө финанс тотрыкылыгы, гомумән, көше торышында бердәндә саналган. Ни өчен барысы да шулай үзгәрде? Чибар, зышкелә чыгарга ашыңмый? Әлеге соруларга психологлар белан жавап...

ЗАМАН НӘМ БЕЗ 18 сәенбәкә | 2021 |

ЮМАРТЛАК

Нурия агага 82 яшь. 1941 елгы үл – сугыш чоры баласы. Яше олы булса да, бер көн дә зыттан калганы юк әле. Изге көше, ди аның турында хезмәттан...

Яңа проект ТАССРның 100 еллыгы унаенан
ТАССР Ярты миллионлы тираж белән бөтен СССРга таралучы журнал тышында суратлар басылып чыкканнан соң торышларда нинди үзгәрешләр булды икән аларның – үл бу проект шул хакта да... Татарстан тарихында аларның – үл чорда «Азат хатын», бүген инде «Сәембикә» булып басылуы журналдыгыз геройларының да салган әзләре бар. Еллар сагырысы сөңган фотолардан елмаючы үл сөйкәмлә хатын-кызлар – республикабыз кичкан юлларның тере шаһитлары.

БЕЗНЕН ЧЕМПИОН!

Найла Гыйләжәва: «Торышында оттырулар күп булганда аларның һәрберсен жүңүтә алган адым дил қабул иттем. Жинелүр мине жинәргә өйрәт...

Фехтование бунча уңикә тапкыр СССР чемпионы, биш мәртәбә Европа кубогы жиңүчәсе СССР шәхсә команда составында – жиңе, шәхси зәхәтта бер тапкыр Дунья чемпионы, Хезмәт Казып Байрагы орданы кавалеры, XX гасырда республикабазының иң ашыш спортчы Казанның почетны гражданың! Атаклы спортчы Найла Гыйләжәва туринда әлеге сурат Найла Казан шәһәрчөнен 110 ныч мәкәтебәндә укый. Фехтование оңраклы гына киләтә Поннерлар сараянда фехтование секциясине азылып кәйткан киние аман нәрсә икәннә да әле. 1967 елдан башлап мәктәпне тамамлагач беренче мастерына нормативлар тапшыра. Александр Сергеевич Маскович күчөндә аны үзе белән чакырса да, Найла Казаның сәт Васильевич. Әлбәттә, хезмәтнен нәтижеләрен да тизрәк күрәсе килә аның, о тренерин тырган спортчыга исә ияа шартларга, ияа талапларга күңенү өчен вакыт кирәк. 1974 елны Францияда узган Дунья чемпионатында фехтование бунча СССР шәхсә команда сы алтын медаль жуңды. Бу көн әле да зәхәттендә Найла ханымның: «Команда зәхәттендә соңынан чыгыш ясарга тиеш идем. Һәм шулай килеп чыкты: команданың жиңү-жиңү шулай чыгышым хал итарак булды. Безгә каршы – Венгриянен иң көчлө фехтовальщи Минем бер гена хата да жиңбөргә хакым юкыгын белеп торам». Шушы үк чемпионна Гыйләжәва шәхси зәхәтта бронзага ия була. Дуньякудам беренче жиңүе бу аның СССР командасы составындагы кызларның өнесе – Найла Гыйләжәва, Валентина Никунова, Кинзәваларның Казанынан икәннә өйтү да бездәге фехтование мәктәбебән никәдәр кә на далил. Моңа өстәп, 1976 елны Мәскәудә узган XXI жәйге Олимпия уенарында булуларын да икә алырга кирәк. 1980 елда Мәскәудә узган Олимпиналадагы чыгышым Найла Фәйзрахманова иң дил атып. Югыңез икәнче урынны кулуда да никәдәр зур жиңү! Ә үл чакта... «Минә да зуррак югатту була алмый кебек иде. Әйтәрсен донья тукталды, ашыуңен яме. Спортчы өчен бу хис белән ашау бик авыр», – дил икә ала Найла ханым үл көннә. Зур спорттан китү үе да беренче тапкыр шул елны килә. «Китәргә иртә, әле алулардык мөмкинлөгән бар», – дил туктата аны тренеры. Һәм, иһаңаят, 1982 елда Дунья чемпионатында Казан кызы шәхси зәхәтта Дунья чемпионы исемен жуңды. 1983 елны Найла ханым спортчы карьерасын тогалли. Башта МВДның укыту институты белем ала, милиция подполковнигы дәрәжәсине күтәрәлә. Бүген аңа балалар һәм яшүсмерларчән махсуслашкан Олимпия резервы спорт клубы директоры Илдар Шәймәрданов үзе да 1986–1991 елларда фехтование зәхәттендә СССР чемпионы, Россиянен атказанган тренеры. Шунысы Гыйләжәваның Алина Фәткуллина, Надежда Балмасова кебек яшш спорт...

САВАК
 (Кәләмлә көше язмалары)
 Шәһәр кешисен
 Шәһәркә Чөт карышын
 Шәһәр кешине балдагым Шәһәркәтә а
 Көшә көшә көрәк Алла – бер үл!
 Мәңгәлекчән дөшөр таңы
 Шәһәркә минем аяла!

Мәскәү салыбы. Казан бәләһшәң йә 180 градус м

Бойнам ВОЛОНТЕР